

Ve Symposium sur les substances étrangères dans les aliments — Influence des agents de conservation physique sur la qualité des aliments (V. szimpoziium: Idegen anyagok az élelmiszerekben — Fizikai konzerválási módszerek befolyása az élelmiszerek minőségére) Budapest, 1959. május 11—16. Magyar Tudományos Akadémia, 1960.

I. témakör. Az élelmiszerek tartósítása hővel; a hő hatása a tápértékre, az emészthetőségre és az érzékszervi tulajdonságokra. A sterilizálás. A víztelenítés. A szárítás. A hőkezelés hatása az aromaképzésre.

Simonnet: A hőhatás szerepe az élelmiszerek konzerválásánál, tekintettel a tápértékre, az emészthetőségre és az érzékszervi tulajdonságokra. — *Wahl:* A cukorhőokoztó bomlástermékei, s azok élettani hatása az emberi szervezetre. — *Pelshenke:* A különböző fizikai eljárások hatása és befolyása a gabonafeldolgozás területén. — *Kaunitz és tsai:* A zsír és a gyapotmagolaj autoxidált észterének befolyása a növekedésre, a szervezet víztartalmára, a szervek súlyára és a májlipidekre patkányokban. — *Custot:* Az ételzsírok hőkezelésének néhány problémája. — *Raulin és Jacquot:* A zsírsavak sztereokémiai felépítésének befolyása a zsírok tápértékére. — *Markuze:* Hevített cukoroldatok barnulása és redukálóképessége aminosavak jelenlétében. — *Counelle és Leclerc:* Főtt, friss és konzervált főzelékek maradék B-vitamintartalma a táplálékfelvétel pillanatában. — *Rauscher:* Új eredmények a sterilizálás területén: uperizáció, ultrarapid- és flash-eljárás. — *Santa*

Maria: A sterilitás bakteriológia ellenőrzése. — *Török:* Dehidráció és szárítás. — *Navellier:* A pörkölés hatása a kémiai összetételre és az aromaképződésre. — *Navellier:* A kávépörköléskor fellépő néhány kémiai változásról. — *Deschreider és Driessche:* a melegkezelés befolyása az élelmiszerek aromájára és ízére.

II. témakör. A hideg alkalmazása az élelmiszerek tartósításánál és befolyása a tápértékre, valamint az érzékszervi tulajdonságokra.

Rutov: A hideg alkalmazása az élelmiszerkonzerválásnál, befolyása a tápértékre és az érzékszervi tulajdonságokra. — *Antoniani és Monzini:* A hideg alkalmazása a hús-konzerválásnál. — *Meyknecht:* A hűtés hatása a tej és tejtermékek tápértékére, emészthetőségére és érzékszervi tulajdonságaira. — *Morero—Calvo:* A hideg befolyása az élelmiszerek olajának, zsírjának és lipidfrakciójának tápértékére, emészthetőségére és érzékszervi tulajdonságaira. — *Hénaff:* Az élelmiszerek, különösen a kávé dehidrációja. — *Rakcsányi:* A borok és borpárlatok érési folyamatának gyorsítása. — *Ulrich:* A hidegkezelés hatása a gyümölcsök és főzelékek tápértékére és érzékszervi tulajdonságaira. — *Monzini:* Gyümölcsök és főzelékek tartósítása hűtés és előhűtés útján.

III. témakör. A különféle sugárkezelések alkalmazása az élelmiszerek tartósításánál. A sugárkezelések hatása az élelmiszerek tápértékére, higiénéjére és érzékszervi tulajdonságára. — Visko: Különböző sugárzási energiák felhasználása élelmiszerek konzerválásánál. — *Prudhomme:* Az ultrahang fizikai-kémiai és mechanikai hatásai, valamint befo-

lyása az élelmiszerek tulajdonságaira. — *Janicki és tsai*: Az ultrahelyes besugárzás csíraölő hatásáról és alkalmazásáról a levegő, a folyadékok, a termékek és granulált termékek stabilizálásánál. — *Herrmann*: Élelmiszerek tartósítása ionizáló sugarakkal, alkalmazásuk tejnél, vajnál, sajtúnál, húsnál, halnál és főzelékeknél. — *Sandret és tsai*: Gamma sugarak hatása a liszt technológiai és biokémiai tulajdonságaira. — *Meissel*: Mikrobiológiai érdekességek; az élelmiszerek besugárzás-sterilizálásának problémái. — *Remessova*: Külső tényezők befolyása élesztőknek a besugárzással szemben tanúsított ellenállására. — *Rogacsev*: Magasfrekvenciás áram hatása az élelmiszerek minőségére. — *Blinc*: Néhány megfigyelés különféle élelmiszerek (burgonya, hagyma, cukorrépa, hús, hal, szárnyas, főzelék) ionizáló besugárzásával kapcsolatban.

IV. témakör. Egyéb fizikai konzerválási eljárások. Vegyes (kombinált) konzerválások.

Samec: emulziók. — *Genevois*: Ioncserélők — Ásványtalanítás — Gyümölcslevek és italok stabilizálása. — *Monusz Delgado Ortiz*: Kombinált eljárások — kezelés hideggel és antibiotikumokkal — kezelés hideggel és sugárzással.

V. témakör. Analitikai vizsgáló és ellenőrző módszerek annak megállapítása céljából, hogy milyen elváltozásokat idéz elő a fizikai kezelés az élelmiszerekben.

Hazlinszky B. (Budapest)

WERNER G. JAFFÉ

A halak, halkonzervek és hallisztek élelmezési értéke.

Über den Nährwert von Frischfisch, Fischkonserven und Fischmehl. Z. U. L. 113, 472.

A hal olyan népek élelmezésében, melyek tejjel, hússal, rendszeresen nem táplálkoznak, igen jelentős szerepet játszik; a legfontosabb, legolcsóbb forrása az állati fehér-

jének. A szerző feladatul tűzte ki a halak és halkészítmények összetételének, valamint élelmezési értékének tanulmányozását. 28 halminőségben (melyek között halkonzervek is voltak); valamint 10 hallisztmintában a következőket határozta meg: nedvesség, éterkivonat, fehérje, hamu, Ca, P, Fe, tiamin, riboflavin, nikotinsav, vitamin B₁₂, triptofán, lizin, metionin, cisztin és tiaminaze-aktivitás. Eredményei között legérdekesebbek az aminosavak mennyiségi adatai. A 15 g N-re vonatkoztatott értékek a különböző halfajtáknál: triptofán: 0,84—1,5%; lizin: 8,2—11,6%; metionin: 2,3—3,6%; cisztin: 0,5—0,75%. Feltűnő a halak és hallisztek nagy lizin-tartalma; minél fogva a halfehérjének nagy a biológiai értéke a gabonafehérjével szemben. Ismeretes, hogy a gabonafehérjék s így a kenyér fehérjének is biológiai értékét az alacsony lizintartalom korlátozza. Halliszt hozzáadásával készült búzaliszt és búzakenyér a szerző kísérletei szerint nagy biológiai értékű, mert jelentős az ún. „teljesértékű” (komplett) fehérjetartalma. A lisztfehérjék kiegészítése halliszt hozzákeverése útján sokkal olcsóbb, mint a gyári készítésű kristályos l-lizin hozzáadása; amint ez az Egyesült Államok egyes kenyérgyáraiban jelenleg gyakorlatban van. A halliszt felhasználása a sütőipari termékek érzékszervi minőségét valamint a sütőképességet nem befolyásolja. Az élelmezési célokra szolgáló halliszteket zsirtalanítás és különböző dezodoráló eljárások segítségével élvezhetőkké. Az átható szagú alkotórészek extrakcióval eltávolítása a halliszteknél jelentős vitaminvesztéshez vezet, különösen B-vitaminokban. A hallisztek általános élelmezési felhasználása ma már elég sokrétű, amennyiben kenyér, keksz, leveskészítmények, darált hús stb. fontos kiegészítőjeként alkalmazják.

Sarudi I. (Szeged)

REUTHER G. :

Piros hibridjellegek kimutatására szolgáló vizsgálatok levekben és borokban. (Ribéreau-Gayon módszérének kibővítése)

Untersuchung zum Nachweis roter Hybriden-Charaktere in Säften und Weinen. (Erweiterung der Methode von Ribéreau-Gayon).

Z. U. L. 113, 480, 1960.

Szerző részben a hibridjelleg átöröklésének vizsgálatával — részben lehetőleg kifogásmentes hibridkimutatás céljából különböző származású borokkal foglalkozva megállapította, hogy Ribéreau — Gayon papirkromatográfiai módszere vörös hibridborok megállapítására alkalmas alapul szolgál, szükségesnek tartotta azonban azt kibővíteni. Módszerét azért tartja a vadszőlő-festőanyagok kimutatására különösen alkalmasnak, mert lehetőleg tiszta kiindulási anyagot használ fel és a minták kivonását n-butanollal végzi az antociánok kíméletes töményítése céljából. Az összes jelenlevő antociánokat mutatja ki kétirányú kromatografiával és a szokásos $AlCl_3$ és NH_3 kémiszereken kívül Benedikt-féle reagenst is használ a kromatogramm permetezéséhez az összes antociánok biztos kimutatása céljából. Eljárásával európai és hibrid — piros-szőlők borával végzett nagyobb-számú vizsgálatai szerint európai szőlők esetében sohasem kapott olyan kromatogramokat, amelyek hibridek jelenlétének akár csak gyanúját is keltették volna, hibrid-szőlők esetében pedig mindig megtalálta a hibridfestőanyagokat. Európai szőlőfajtának hibridszőlővel keresztezésekor persze fennáll szerinte annak a lehetősége, hogy a vadszőlőfaktorok széthasadás által kiküszöbölődnek és csak az európai szőlő színjellege marad meg. Ez a tény azonban nem hozható fel természetesen érvnek a vöröshibridek kimutatási eljárása ellen. Ami Ribéreau—Gayon azon megállapítá-

sát illeti, hogy a Vitis berlandieri nevű amerikai szőlő nem tartalmaz diglukozidokat, szerző megjegyzi, hogy ezt a fajtát ugyan nem vizsgálta, a bortermelés szempontjából azonban nincs jelentősége, mert ennek a fajtának termő hibridjei nincsenek. Eljárása öreg vörösborknál is jól használható, mert a n-butanolos kivonás útján a zavaró barna lebomlási termékek kiküszöbölhetők. Szerző szerint eljárása segítségével az Európában termő vörös hibridszőlők bogyóiból és borából a vadszőlő — festőanyagok biztosan kimutathatók.

Kieselbach Gy. (Budapest)

HLOPIN, N. JA. és
PRIVALOVA, K. P.

Polarográfias nikkelt meghatározás margarinban és étkezési zsírokban.

Poljarograficeszkoe opredelenie nikelja v margarine i kuhonnüh zsiarah.

Voproszű Pitaniya 1, 74. 1960.

A szerzők gyors, érzékeny és pontos módszert dolgoztak ki a hidrogénezett zsírokban található igen kevés nikkelt szennyeződés mennyiségi meghatározására.

A szabvány módszerrel szemben (GOSzT 240—41), amely a minta feltárása után a nikkelt dimetil-glioximmal alkotott vegyületének kolorimetriás meghatározásából áll, e módszer során kevesebb zsírt használnak fel, a feltárást gyorsan és kevesebb sósavval végzik. A gyors hamvasztást úgy érik el, hogy a bemért és felmelegített zsíradékba hammentes szűrőpapírból sodort kanócot helyeznek és ezt gyújtják meg. A kemencékben befejezett hamvasztás után a maradékot kevés sósavval és hidroxilammal kezelik. A nikkelt 30%-os kalcium-klorid oldatban, káliumrodanid jelenlétében polarográfias módszerrel határozzák meg. Az így mérhető legkisebb nikkelt mennyiség $6 \mu g/ml$.

Varga K. (Budapest)

HANNAN, R. S., SHEPHERD, H. J.

Husok kezelése ionizáló sugarakkal I. — Csirkehús szagának, ízének és küllemének változása.

The Treatment of Meats With Ionising Radiations.

I. — Changes in Odour, Flavour, and Appearance of the Chicken Meat. J. Sci. Food Agric., 10, 286, 1959.

Csirkehúst 4 MeV és 2 MeV katódsugárral kezelték. 50 000 rad-nál jellemző sugárzási szag volt észlelhető, sugárzási ízt csak 250 000 rad-nál észleltek. (1 rad = 100 erg. abszorbeált energia/ abszorbeáló anyag gramm). Ez utóbbi dózis 5 C°-os tárolás esetében legalább háromszorosára növelte a tárolhatóság idejét. Megvizsgálták számos változó hatását a sugárzási szag és íz csökkentésére. Így a hőmérsékletet a besugárzás időtartama alatt, az oxigéntartalmat, a főzés módját, a csirke korát, a tenyésztés módját, a csirke táplálékát, és a tárolás módját a besugárzás után. A vizsgálatok szerint leghatékonyabb a — 75 C°-on, fagyasztott állapotban történő besugárzás. Így közelítőleg háromszoros szag- és ízesökkenés érhető el.

Telegdy—Kováts M. (Budapest)

THALER H. és GÜNDER H. :

Adatok az o-hidroxidifenil analitikájához (I. Az o-hidroxidifenil papírkromatográfiás kimutatása).

Zur Analytik des o-Hydroxydiphenyls (I. Der papierchromatographische Nachweis von o-Hydroxydiphenyl).

D. L. R. 56, 262, 1960.

Difenilén, hexametiléntetraminon, nitrogéntrikloridon, vagy etilénen kívül újabban o-hidroxidifenilt is használnak erősen fungicid hatása miatt, Citrus-gyümölcsök, mint na-

rancs, citrom, óriásnarancs (grapefruit) héjának kezeléséhez, hogy mikrobiológiai romlásukat egy időre megakadályozzák. E célból rendszeren úgy járnak el, hogy a gyümölcsöket rövid időre o-hidroxidifenil nátrionlúgos oldatába mártják, majd azokat egymás után több, tiszta vizet tartalmazó fürdőben, vagy szállítószalagra helyezve vízfeesken-dezéssel megmossák. Ilyen módon csak igen kevés o-hidroxidifenil marad a gyümölcsökön annak nátriumvegyülete alakjában, miért is az o-hidroxidifenil túrészi határát az egyes országokban igen alacsonyan szabták meg. Így Nyugat-Németországban 1 kg gyümölcs 10 mg-nál több o-hidroxidifenilt nem tartalmazhat.

E túrészi határ ellenőrzése céljából a szerzők o-hidroxidifenillel kezelt Citrus-gyümölcsökben az o-hidroxidifenil könnyű kimutatására egy papírkromatográfiás eljárást dolgoztak ki. A foltok láthatóvátétele diazotált naftilamin (1)-szulfonsav (7) segítségével történik, amely o-hidroxidifenillel narancsszínű azo-festőanyagot képez, míg a citromok és óriásnarancsok (grapefruit) héjából az o-hidroxidifenillel az oldószerbe került, hasonló Rf-értéket adó kísérőanyagok (narancsok héjából ilyenek nem kerülnek az oldószerbe) más színeződésűek. A kromatogramoknak híg sósavval bepermetezése által a színekülönbségek még nagyobbak lesznek és a foltok viselkedése ibolyántúli fényben is igen jellemző.

Az eljárás az o-hidroxidifenil pontos meghatározási eljárásainál szükséges hosszadalmas és körülményes vízgőzdesztilláció nélkül teszi lehetővé a héjakba került o-hidroxidifenil gyors félkvantitatív meghatározását, illetve annak megítélését is, hogy az a túrészi határt túllépte-e, ami ellenőrzés szempontjából rendszeren elegendő.

Kieselbach Gy. (Budapest)

WILSON, G. M.

Húсок kezelése ionizáló sugarakkal. II. Megjegyzések húсок tiamintartalmának bomlásához.

The Treatment of Meats With Ionising Radiations. II. — Observations on the Destruction of Thiamine

J. Sci. Food Agric., 40, 295, 1959.

Az élelmiszerekben ionizáló sugarak hatására történő változásokat vizsgálva, mérték a húspan levő tiamin bomlását, mint a kémiai változás egy mutatóját. Adott körülmények között tanulmányozták a tiamin bomlását a sugárdózis függvényében. A besugárzással egy időben változtatták a körülményeket és ennek hatását is vizsgálták. A -75°C -on történő fagyasztást találták legalkalmasabbnak a tiamin bomlásának megelőzésére.

Telegdy Kováts M. (Budapest)

MAZO, A. A. :

A tej kalcium- és magnéziumtartalmának meghatározása hamvasztás nélkül.

Opređenje šoderzsanija kalcija i magnija v moloke bez ego ozolenija. Voproszű Pitania. 5, 74. 1960.

A tej kalcium- és magnéziumtartalmának meghatározása az eddig ismert hamvasztásos módszerrel hosszadalmas és nehézkes. A szerző egy olyan módszert javasol, amelynek segítségével elkerülhető a hamvasztás.

10 ml tejet vízzel 100 ml-re 2 ml/perc sebességgel átfolyatják egy 0,5–0,6 cm átmérőjű, 10–12 cm magasságú, nátriumformában levő kationcserelőgyanta (KU-2) oszlopon. Az oldat átfolyása után addig mossák az oszlopot míg a lefolyó víz teljesen ionmentes nem lesz. A gyantán adszorbeálódott kalcium- és magnéziumionokat 150

ml. 1 n Na Cl oldattal eluálják, 3 ml./perc átfolyási sebesség mellett. Az eluátumban komplexometriás titrálással határozzák meg a kalcium- és magnéziumiontartalmat. A magnézium- és kalciumionok együttes koncentrációját ammóniás pufferes közegben eriochrom indikátor jelenlétében, a kalciumionok koncentrációját pedig lúgos közegben murexid indikátor jelenlétében 0,1 n komplexon oldattal való titrálással kapják.

Varga K. (Budapest)

KIESOW, L. :

Élő élesztősejtek 2-dezoxiglukóz felvétele.

Über die Aufnahme von 2-Deoxyglukoze durch lebende Zellen.

Monatsschrift für Brauerei. 3, 38, 1960.

Az élesztősejt légzése következtében a cukorfelvétel minimálisra csökken és az oxigén részben vagy egészben eltűnik az erjedési anyagokból. Ezért esetleg valamely más mód, pl. enzimreakciók segítségével pótolni kell az erjesztőhatást. A vizsgálatok során kimutatták, hogy ez a jelenség főleg a növekedő élesztősejteknel mutatható ki és a sejteket gyorsabb növekedésre serkenti. Ezek a változások azonnal aerób erjedést okoznak. Az erjedés erősségének növekedésével nő a hexokináz enzim mennyisége is. Az egész folyamatban a cukor lényeges szerepet játszik pl. a 2-dezoxiglukóz, amelyet a hexokinázból nyertek. A cukorfelvétel után történő vizsgálat folyamán megállapították, hogy mind az aerób, mind pedig az anaerób élesztők a cukrot viszonylag gyorsan vették fel. Tiszta foszfátoldatban csak aerób élesztőket találtak.

K. Horák L. (Budapest)

A tej és tejtermékek szerves savairól.

(Über die organischen Säuren von Milch und Milchprodukten.)

Z. U. L. 113, 197, 1960.

A szerzők a különböző tejekben és tejtermékekben előforduló szerves savak mennyiségi viszonyait tanulmányozták, nevezetesen meghatározták az egyes savak abszolút mennyiségét, továbbá a savak össz-mennyiségére vonatkoztatott százalékosan kifejezett arányát.

A következő anyagokat tették vizsgálataik tárgyává: a) minőségi tej; b) kétszer pasztörözött és 3% zsírtartalomra beállított tej; c) spontán savanyodott, minőségi tejből származó tej; d) kefir (minőségi tejből készült); e) kancatej; f) kumis (friss kancatejből készült); g) étkezési túró.

A közölt eredményekből látható, hogy a 4 vizsgált tejtermékben a kiindulási anyaggal összehasonlításban megállapították, hogy az egyes savaknál bekövetkező mennyiségi változás lényegében a citrom-, tej- és ecetsavat érinti. A citromsav mennyisége folyamatosan csökken a savanyú tejtől a kumis-ig és végül gyakorlatilag teljesen eltűnik. Ezzel szemben a tejsav mennyisége folyamatosan nő és a kumis-nál jóformán a teljes savmennyiséget képezi. Az ecetsav mennyiségi változásainál szabályszerűség nincs, ami az egyes vizsgált termékek különböző baktériumflórájának tulajdonítható.

A szerzők vizsgálataiknál azt a már előzőleg közölt (Z. U. L. 113, 104 (1960) elváltatási munkaménet alkalmazták mellyel az illó, nem illó valamint az α -ketosavak kvantitatív meghatározhatók egymás mellett. A kvalitatív azonosításhoz a körszűrős papírkromatográfiát használták. Az illósavak kvan-

titatív meghatározása a gázkromatográfia módszerével; a nem illó savaké az ioncserélőkromatográfia eljárásával; míg az α -ketosavaké a megoszlási kromatográfiával történt a 2,4 - dinitrofenilhidrazonokon keresztül.

Sarudi I. (Szeged)

ANTONACOPOULOS, N. :

A nitrogén, illetőleg a nyersprotein meghatározása, a vízgőzzel illó anyagok desztillálására szolgáló módosított készülék segítségével.

Bestimmung des Stickstoffs bzw. des Rohproteins mit Hilfe einer „verbesserten Apparat zur quantitativen Destillation wasserdampf-flüchtiger Stoffe“.

Z. U. L. 113, 116. 1960.

A szerző az előzőekben (Z U L 113; 113. 1960) egészen új felépítésű készüléket ismertett vízgőzzel illó anyagok kvantitatív meghatározására. A továbbiakban hasonló szerkezetű desztilláló berendezést ismertet, mely az ammóniak meghatározás, illetőleg a Kjeldahl-féle fehérjemeghatározás célját szolgálja. Ennél a készüléknél is a vizsgálandó oldatot tartalmazó desztilláló edény (továbbiakban betétrész) a gőzfejlesztő edénybe (lombik) van helyezve. A gőzfejlesztő lombik nyakába helyezett feltét csapos tölesérrel van ellátva, melyen keresztül a lúgot öntjük az ammóniumsóoldatot (a Kjeldahl-roncsolás kénavas folyadékát) tartalmazó betétrészbe. A gőzt itt is egyszerű üvegcsapos berendezés segítségével csak akkor vezetjük a betétrészbe, amikor a víz a gőzfejlesztő lombikba erősen forr és az ammóniumsóoldat a gőz hőmérsékletét felvette. Ez a készülék az eredeti vízgőzdesztilláló berendezés kényes hűtője helyett egyszerű és függőleges helyzetű Liebig-hűtővel van ellátva. Valamennyi alkotórész üveggöszörület segítségével

csatlakozik egymáshoz. A kivethető, cserélhető betétrészbe a készüléken kívül töltjük be a vizsgálándó folyadékot. 2 vagy több cserélhető betétrész alkalmazása esetén a készülék sorozatvizsgálatokra alkalmas. A szerző szerint a betétrészek cseréje nem vesz több időt igénybe, mint a Parnas—Wagner készülék alkalmazása közben végzett műveletek.

5—10 ml folyadékból (ammóniumsó vizes oldata; vagy a Kjeldahl-féle roncsolás kénsavas folyadék) az ammóniák kvantitatív átdesztillálása a szedőedénybe 5—10 percet vesz igénybe. A készülékkel talált eredmények jól megegyeznek a Parnas—Wagner-féle készülék alkalmazásánál nyert eredményekkel.

Sarudi I. (Szeged)

OKADA, K UND TONASE, O. :

A sörélesztő B₁ vitamin felvétele.

Die Aufnahme von Vitamin B₁ durch Bierhefezellen. Monatsschrift für Brauerei. 3, 39, 1960.

A dolgozat célja az volt, hogy kidolgozzák a sörélesztő B₁ vitamin felvételének legkedvezőbb feltételeit. Ennek érdekében vizsgálat tárgyává tették mind az élesztő, mind a cukor, mind pedig a felhasznált táptalaj B₁ vitamintartalmának koncentrációját. Továbbá megvizsgálták a tenyészhőmérséklet és a levegőztetés hatását is. Végül összehasonlították az élesztő-extrakt-oldat és a szintetikus anyagok viselkedését egymással szemben. Sörélesztőt, 1%-os élesztő-extraktban 1—3 napig, 20—30 C fokon tenyésztettek és rájöttek, hogy a B₁ vitamin szárazélesztőre átszámítva 2000—3000 mg-ra növekedett. Megállapították, hogy az élesztő B₁ vitamintartalmának növekedése összefügg az erjedéssel. Erjeszhető cukrok, mint pl. a szaharóz,

mannóz, glukóz és fruktóz magas vitamintartalmat eredményeznek, ezzel ellentétben a laktóz és galaktóz használatával semmiféle ilyen természetű hatást nem értek el. Az előbb említettek közül a maltóz volt a leghasználhatóbb. A természetes élesztőextraktban magasabb vitamintartalmat tudtak megállapítani, mint a szintetikus anyagokban. A szerzők ezen eredményei újabb kutatásokra biztatnak.

K. Horák L. (Budapest)

SALETAN, L. T. :

Táplálkozás és sör.

Ernährung und Bier. Monatsschrift für Brauerei. 5, 70, 1960.

A sör tápértékének kiértékelése során a szerző megállapította, hogy összetétele emberi fogyasztás szempontjából mindenképpen megfelelő. Kalóriatartalma megegyezik az alkoholmentes italokéval (tej, gyümölcs és kólaitalok). Teljes egészében tartalmazza a „B” vitamin-csoport vitaminjait és a diétás követelményeknek is megfelel, ami nem elhanyagolható szempont. Különösen ajánlott diétás betegeknek étvágygerjesztő hatásánál fogva. A sörkutatások ezen oldala még behatóbb vizsgálatra szorul.

K. Horák L. (Budapest)

VANCRAENENBROECK, R. :

Polifenolok és a zavarosság.

Les polyphénols et la formation du trautle an froid. Monatsschrift für Brauerei. 3, 37, 1960.

Általánosságban megállapították, hogy a hideg okozta zavarosság a sörben polipeptidek és polifenolok jelenlétére mutat. Frissen megszárt sör a hideggel szemben is érzéketlen marad. A zavarosságra való hajlandóság mértéke azonban tovább növekedik a tárolási hőmérséklettől függően és az egyéb anyagok

mint pl. réz, vas jelenlétében. A komlóban eddig négyféle vegyület-csoportot tudtak meghatározni és elkülöníteni: Polifenolokat, antocianogéneket, flavonokat és kondenzált polifenolokat. A flavonok kivételével ezeket az anyagokat a malátapelyvában is megtalálták.

Borszéki B (Budapest)

RUTKOWSKI A. és
EHASZUK A.

A margarin tárolása hűtőben.

Skadowanie margarinney w chłodni. Prace Inst-i Lak. Badawczyok Premyslu Spozycowego 9, 31, 1959.

Szerzők a +16 °C-on, és 16 °C-on tárolás befolyását vizsgálták a margarin eltarthatóságára. E vizsgálatokból megállapítást nyert, hogy a 0 °C-on tárolás határozottan növeli a margarin eltarthatóságát. A -16 °C-on tárolás összehasonlítva a 0 °C-on tárolással az eltarthatóságot nem növeli lényegesen.

A mikrobiológiai kiindulási elemzésekben, de a savszámból és a peroxidszámból sem ítélték meg a várható eltarthatóság, a stabilitási próba és a margarin eltarthatósága között azonban összefüggés áll fenn. A margarin tárolása folyamán a peroxidok és az aldehidek mennyisége növekszik ugyan, de a margarin frissességi állapotának megítéléséhez nem szolgálnak eléggé jellemző értékeket.

Kieselbach Gy. (Budapest)

VANNOSSI, L. :

Az élesztő vitaminjai.

Vitamine der Hefe. Monatsschrift für Brauerei. 4, 68, 1960.

Az élesztő és főleg a sörélesztő gazdag vitaminforrás. A „B” vita-

minok közül az élesztőben az összes megtalálható. A száraz sörélesztő 100 grammja 15 mg tiámint, 3 mg riboflavint, 3 mg nikotinsavamidot, 20–30 mg pantoténsavat, 4–8 mg *piridoxint*, 3,5–5,5 mg biotint kolint, folsavat, p-aminobenzoésavat, és még sok pontosan nem meghatározó alkotórészt tartalmaz. Ezenkívül nagymennyiségű ergoszterin is kimutatható amely ultraibolya fény hatására „D₂” vitaminná alakul. A „D₂” vitamintartalom mennyiségét befolyásolja az élesztőtörzs fajtája, összetétele és az élesztőtejeszet életkora.

K. Horák L. (Budapest)

ROOS, J. B.
VERSNEL, A.

Spektrofotométeres gyors módszer benzoésav és szorbinsav egymás melletti meghatározására margarinban és vajban.

Spektralphotometrische Schnellmethode zur simultanen Bestimmung von Benzoessäure und Sorbinsäure in Margarine und in Butter.

D L R 56, 128, 1960.

Benzoésav és szorbinsav jól oldódnak metanol és víz megsavanyított oldatában, míg a margarin és vajzsír csak igen kevésé oldódnak. A savak extrahálhatók ha a mintát savanyított vizes metanollal melegen rázzák. A zsír lehülése és megmerevedése után a metanolos oldatot leszűrjük, és a tiszta szűrletben a benzoésavat és a szorbinsavat spektrofotométerrel határozzák meg abszorpciós maximumok segítségével. (benzoésav- 228 m μ , szorbinsav- 258 m μ). A vizsgálat igen gyors, 5 gr. minta szükséges hozzá, így sorozat-vizsgálatokra jól alkalmazható.

Telegdy Kovács M. (Budapest)